

A BUDAPESTI DEÁK-TÉRI ÁG. HITV. EVANG.
TESTVÉREGYHÁZAK

ELEMI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLÁJÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1936|37. TANÉVRŐL.

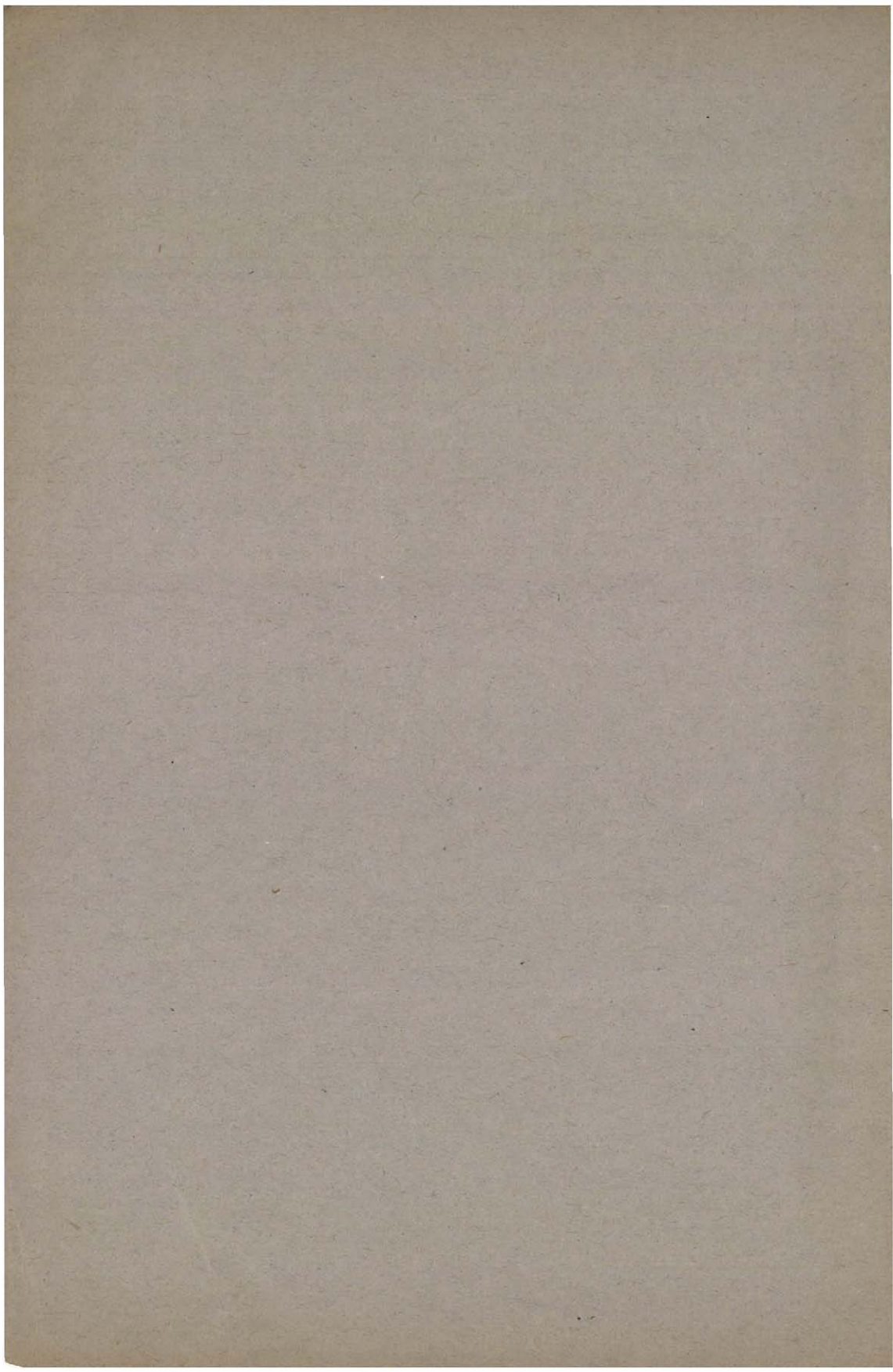
KÖZLI:

GADÁNYI JÁNOS

igazgató

Fébé-nyomda Budapest, VII., Damjanich-utca 28b.
1937.

KALMA PÁL

A BUDAPESTI DEÁK-TÉRI ÁG. HITV. EVANG.
TESTVÉREGYHÁZAK

ELEMI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLÁJÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1936|37. TANÉVRŐL.

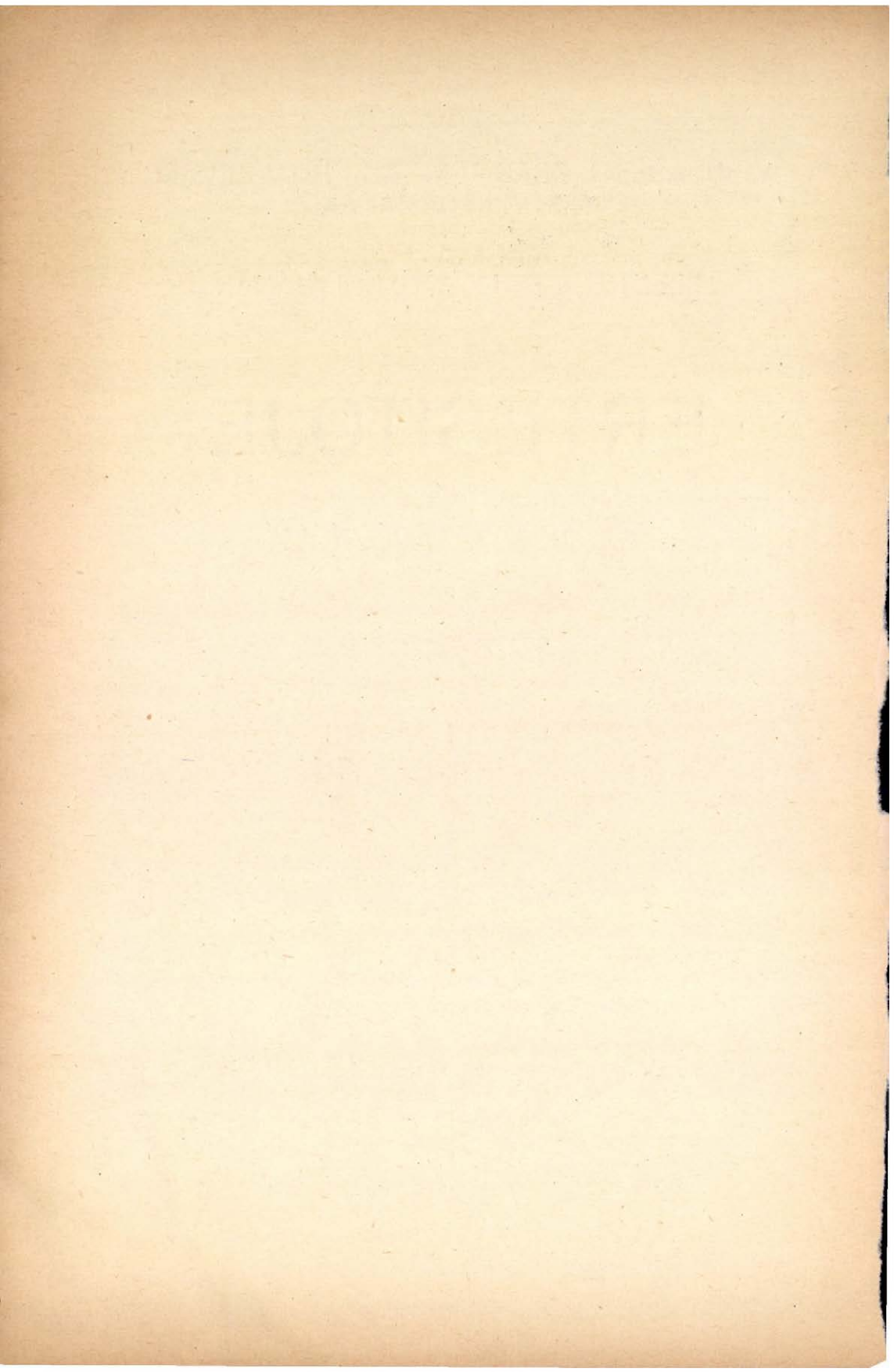
KÉZLI:

GADÁNYI JÁNOS

igazgató

Fébé-nyomda Budapest, VII, Damjanich-utca 28b.
1937.

KALMA PÁL.

Negyven évvel ezelőtt a soproni evang. tanítóképző intézetben jeles oklevelet nyert Kalma Pál s aztán elindult fiatal erővel, nagy ambícióval, hogy gyermekkori álmát valóra váltsa és életét a nevelés és oktatás szolgálatába állítsa. Tolna vármegyének Udvari községében két hónapig működött s innen báró Prónay Gábor hívta meg Acsára (Pest m.) gyermekei tanítójául. Két évi működés után a pesti testvéregyházak képviselőtestülete Luttenberger Ágoston elhalálózása folytán megüresedett tanítói állásra megválasztotta. 1899. szeptember 1-én foglalta el állását. Elődei Péterfy Sándor és Luttenberger Ágoston voltak. Olyan tanítói egyéniségek, akik nemcsak iskolánk falai között, hanem hazai kereten túl is fénylettek és ragyogtak. Nem csoda, ha a fiatal tanítóra nagy hatást gyakoroltak és erős elhatározást érleltek meg benne. A nagy elődöknek méltó utódja lenni, volt jelszava.

Kalma Pál kortársunkban megtaláljuk mindazon egyéni tulajdonságokat, amelyeket a jó és ideális tanítóban keresünk és tőle megkívánunk.

Tizenegy éve annak, hogy iskolánk falai között vele együtt működhettem, figyelhettem munkáját, érezhettem baráti szeretetét s becsülhettem kiegyensúlyozott, csendes lényét. S most, amidőn távozása alkalmával hű képet kellene adnom áldásos munkásságáról, gyöngének és gyarlónak érzem magamat arra, hogy méltóképen jellemezzem, méltó emléket állítsak. Emlékét, mely nemcsak az ő egyéniségét és munkájának sikerét szimbolizálja kellően, de egyszersmind ösztönt keltsen, elhatározást ébresszen bennünk és erőt öntsön belénk ahhoz, hogy nehéz, de magasztos hivatásunkat oly jókedvvel, derűvel és igazság-szeretettel teljesítsük, mint ő ezt mindenkor cselekedte.

Kalma Pál 37 éven át munkálkodott egyházunk veteményes kertjében. Sok fiúnemzedéket nevelt e négy évtized alatt. Tanítványai mindenkor szeretettel emlékeznek rá és áldják az ő vezető kezének munkáját. Teljes szívből szeretete az iskolát s ha néha fájt is neki egy-egy nem érdemelt tövis, büszke öntudattal és nagy lelki nyugalommal zárta örömei és elismerései közé, melyekkel hálás tanítványok és szülők elárasztották.

Az egyik szülő, mint vizsgabiztos, következőképen jelle-

mezte Kalma Pál tanítói működését: »Mint gondos és az életet ismerő apa azt mondhatnám, ily lelkiismeretes kötelességtudás, s ilyen eredményes munka a legnagyobb elismerést is kiérdemli és a szülőket örök hálaóra kötelezi! Mint az evangélikus egyház fia, büszke vagyok rá, hogy iskolánk régi, jó hírnevét olyan kiváló pedagógus, mint Kalma Pál tanító tovább is fokozni képes.«

Odaadóan szerette a gyermekeket. Tanításai talán ezért voltak olyan rendkívül eredményesek, hogy városszerte siettek, még a másvallású intelligens családok is, gyermekeiket Kalma bácsi kezére bízni. Osztályában a gyermekei között bontakozott ki valóságában az ő tanítói lelke. Nyugodt és derűs lényével, egyenes gondolkodásával, rendszeretével, fegyelmezett egyéniségével nagyon közel férközött tanítványaihoz, magával ragadta, ösztökelte őket. Kérdéseiben, meséiben, beszélgetéseiben annyira le tudott ereszkedni a gyermek gondolatvilágához, hogy korkülönbségi gátlások a tanító és tanítvány közti viszonyt meg nem zavarhatták. Szívének, lelkének melegét minden növendéke egyformán érezte s tanítási eredményének ebben rejlett nagy titka.

Kalma Pál a hivatásának betöltéséhez szükséges rátermettséget magában hordozta s ezt az isteni adományt igyekezettel gyarapította is. »Legyetek tökéletesek!« — utasít az Élet Ura. Kalma Pál ezt a parancsot igen komolyan vette. Állandóan képezte magát. 1901 nyarán négy hétig Németországban tanulmányúton járt. Drezdában, Lipszében, Jenában és Berlinben iskolákat látogatott és hasznos tapasztalatokat szerzett.

Különös szeretettel csüngött lelke a magyar irodalmon és történelmen. Ennek köszönhetjük történelmi könyvét és színdarabjait. Pedagógiai cikkeket írt az Ev. Népiskolában, Népinevelők Lapjában, a Tanítók Turista Közlönyében és az iskola évi Értesítőjében. E munkák mutatják, hogy szerzőjük mennyire ismeri a gyermeki lelket, de feltárják előttünk együtt az ő lelkének gazdagságát és szépségét, nagy magyarságát és rendületlen hazaszeretetét. A szűkszavú barátnak és kortársnak szíve-lelke ezekben bontakozott ki. Ezekben ismerhettük meg igazi énjét. Mert felnőttekkel szemben inkább tartózkodó, kevésbeszédű. Nem fut az ismeretségek után, de odaadó barát és őszinte kartárs. Akit barátságával megajándékoz, az megbízhat benne. A tanítótestület 1932-ben egyhangúlag az igazgatói tisztségre ajánlotta, de egészségi okokból és talán szerénységből, nem fogadta el.

Kalma Pál hűséges sáfárja volt egyházunk féltett veteményes kertjének és azt becsülettel szolgálta. Szeretetet osztogatott és szeretetet aratott s ez legnagyobb jutalma. Ez aranyozta be lelkiismeretes munkáját és ez aranyozza be nyugalma éveit.

JELENTÉS AZ 1936—37. ISKOLAI ÉVRŐL.

Ismét egy tanévvel gazdagodott elemi fiú- és leányiskolánk. S midőn beszámolok az 1936—37. tanévben végzett munkáról, legelőször is mélységes hálát mondok a jóságos Istennek, aki az elmúlt esztendőben is velünk volt örömben és bánatban.

Az iskola annál inkább töltheti be rendeltetését, minél nagyobb érdeklődést vált ki a szülők, az egyház s állam részéről. Kialakulásában kétség kívül fontos szerepe van a tanítóknak, akik pedagógiai és módszertani kiválóságuk, vagy erős egyéniségük révén az iskola jóhírnevét megalapítják és fejlesztik, de fontos szerepe van a tanítványok minőségének is, akik későbbi értékes munkájukkal kitűnve a személyükre eső dicsőségből iskolájukra is vetnek fény sugarakat.

Nevelve-oktatni a legnehezebb feladatok egyike. A gyermeki lelket megérteni, a jó és nemes iránt érdeklődését felkelteni, nagy eszmék felé irányítani magasztos feladat. Az új Tanterv és Utasítás eszményi magasságokat ragyogtat és ideális tanítói egyéniséget kíván. Nem csoda, ha a felkiismeretes tanítói lélekben csüggedést vált ki, kételyt ébreszt a becsületességgel végzett munka eredményes volta tekintetében. Különféle érzéseket váltanak ki ezért az Utasításban lefektetett eszmék a mai anyagi világban élő nevelő lelkében. Az ellentétes világnézetek között megtalálni az igaz zsinórmértéket, a vonalvezetést, szinte legyőzhetetlen feladat a nevelő és oktató számára. A mai zűrzavaros életmegnyilvánulások közepette igazi fundamentum és zsinórmérték az idők legnagyobb nevelőjének felénk hangzó szózata lehet csak: »Én vagyok az út, az igazság, az élet. Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem az élet világossága lesz nála«.

A Mesternek eme örökéző szavai kitörülhetetlenül élnek az iskola tantestületének tagjaiban és ezek irányították ezen tanévben is nevelői és oktatói munkásságukat, hogy az eszményi célt megközelíthessék.

A felelősségteljes munkánkon ismét Isten áldása volt. Ha néha csüggedés vett erőt lelkünkön, mert csalódás nélkül nevelő és tanító munkát, életet elképzelni lehetetlen, akkor a jóságos Isten mindig felemelt s az Ő Szentlelkével új erőt, bátorságot és kitartást adott szívünknek.

Beiratások az 1935—36. tanévre. A beiratásokat június hó 26-án és 27-én, a pótbearatásokat szeptember 4-én és 5-én tartottuk meg. Bearatkozott összesen 203 tanuló. Évközben elköltözött 4 tanuló, maradt 199 tanuló.

A tanév megnyitása. A tanévet megnyitó istentisztelet szeptember 10-én volt. Az istentiszteleten nemcsak az összes növendékek, hanem az előljárók és a szülők is nagy számban vettek részt. Scholtz László s. lelkész igehirdetése mély benyomást tett úgy a tanulókra, mint a szülőkre.

Személyi változások a tanítói karban. A világ folyása állandóan változást hoz magával. Emberek mennek, emberek jönnek! Kalma Pál tanító szeptember 1-jével végleg megvált iskolánktól. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr saját kérelmére nyugalomba helyezte. Iskolánknak büszkesége volt. Határozott és ideális tanítói egyéniség, csendes magvető. Tanítványainak szeretetében és előmenetelében lelte legfőbb jutalmát.

Május 28-án búcsúzott végleg a tantestülettől és az iskolától. Búcsúszavaiban megemlékezett 40 éves tanítói múltjáról, melyből 37 esztendőn át a mi intézetünknek szentelte testi- és lelki erejét, a mi ősi iskolánk növendékeire árasztotta ki szeretetét. Hálát érez a Deák-téri Testvéregyházak iránt, hogy bizalmukkal megajándékozták s hálával gondol az iskola vezetőségére, de különösen Falvay Antal igazgatóra, Dr. Vetssey István iskolafelügyelőre, Dr. Haberern J. Pál egyházközségi felügyelőre, akik sok jóakarattal támogatták, biztatták őt, mint fiatal tanítót. Meleg köszönetét nyilvánítja a kar-kartársaknak együttérzésükért, barátságukért.

Hálájának látható jelét abban mutatta ki, hogy 1000.— (ezer) pengős alapítványt tett oly célból, hogy annak kamatai a jövő évtől kezdődőleg egy IV. osztályos fiú és egy IV. osztályos leány között ösztöndíjként felosztassanak.

Kalma Pál tanító gazdag munkásságáról és egyéniségéről az értesítőben külön emlékszem meg. Működése áldás volt az iskolára és tanítványokra. Az örök Gondviselő aranyozza be nyugalma éveit, áldja meg egészséggel, hogy fáradhatatlan tanítói munkássága után találja és élvezze még sokáig a jól megérdemelt nyugalmat.

Kalma Pál helyére egyházi képviselőtestületünk Herendi Károly, kaposszekcsői tanítót választotta meg. Herendi Károly tanító tíz évi gyakorlattal rendelkezik. Így a változott körülmények dacára is Kalma Pál tanító méltó utódjának tekintjük. Egy évi sikeres működéssel be is igyekezett bizonyítani, hogy méltó a bizalomra. Reméljük, hogy további működése által iskolánk jóhírnevét gazdagítja, az előljárók elismerését, a szülők és a tanítványok szeretetét és ragaszkodását kiérdemli.

Pécs Piroska segédtanítónő három évi sikeres működés után vált meg az iskolánktól. Munkássága folyamán szép elismerésben, sok szeretetben volt része. Isten bőséges áldása kísérje új otthonában és minden munkásságában.

Az ő helyét egy évi megbizatással Fuszek Magda tanítónővel töltötte be a képviselőtestület. Fuszek Magda tanítónő a községi iskolákban több éven át beteghelyettes volt. Elvégezte a Ped. Szeminárium egyévi továbbképző tanfolyamát. Egy évi működésével, pedagógiai felkészültségével, tapintatos és szeretetteljes nevelői ténykedésével szép sikert ért el osztályában.

Igazgató-tanító adminisztratív munkáján e tanévben is úgy könnyített a felettes hatóság, hogy br. Pászthory Olga tanítónőt megbízta októbertől—februárig, majd június 30-ig a szükséges helyettesítésnek az ellátásával és az irodai munka részbeni elvégzésével. Br. Pászthory Olga tanítónő nemcsak az igazgató-tanító osztályában, hanem szükségképpen a többi osztályokban is ellátta a helyettesítéseket. Munkájában mindenkor lelkiismeretes volt és azt örömmel, hozzáértéssel végezte.

Nevelés és oktatás. Nevelői és oktatói tevékenységünkben az evangélikus iskola elhivatottsága és célkitűzése vezetett. Célunk ebben a tanévben is az új tantervben és utasításban kifejezésre juttatott elv volt: »Az iskolának növelni kell az ifjúságban az élethez való bizalmat az élethez való bátorságot, az életküzdelemre való készséget, a szépségekben való gyönyörködést, a becsületességet, a jóságot, és szeretetet, az igazság érvényesülésében való feltétlen, megalkuvást nem tűrő hitet.«

Az igazi eszményképnek egyedül a krisztusi erkölcs adhatja a lényegét. Csak itt találhatjuk meg azt, ami szép, jó és tökéletes, ami emberi és emberhez méltó. Ennek az eszményképnek a szolgálatában törekedtünk a családban gyökeret vert pesszimizmust a gyermeki lélekben elfojtani s helyébe a hitet ébresztő optimizmust plántálni. Megéreztetjük a gyermekkel az életnek olyan örömeit, amelyek életkedvet, hangulatot adnak a léleknek. A családban és társadalomban uralkodó nyomott hangulat helyett az iskolát az életnek derűje és fénye ragyogta körül. Azt akartuk, hogy itt érezze a gyermek az életnek szebbik oldalát, nyugodjék meg s itt üdüljön fel, ébredjen a hit és remény az ártatlan gyermekszívekben.

Mint ahogy az erkölcsi nevelés alapja és legerősebb eszköze a vallás, a testület nagy súlyt helyez a vallásos érzés ápolására és mélyítésére. Ennek az eszmének a szolgálatába állítja az összes tantárgyakat, elsősorban a vallásórákat, amikor a hittan beható tanítására, az egyházi ének gyakorlására fektette a fősúlyt. A rendes vallásórákon kívül a vallás és erkölcsi nevelés fokozására a minden hónapban megtartott gyermekistentiszteletek szolgáltak. Az új liturgikus rend, Magócs Károly ker. lelkész átgondolt és gyermeki lélekhez simuló igehirdetése hatásosan elősegítették a tanítók munkáját. Rámutattak az életnek olyan mozzanataira, ahol a szépet,

a jót és nemeset keresni kell. Sok jó és nemes mag termő talajba került s idővel meghozza a gyümölcsnek százszorosát.

A vallásunk iránti szeretet és tántoríthatatlan hűség a más felekezetű növendékeink hitbéli meggyőződésének tiszteletben tartására készítet. Minden alkalmat megadunk nekik, hogy a vallástanítók mellett eleget tehessenek Isten iránti kötelességüknek. Gondoskodásunk a más felekezetű tanulók iránt éppen olyan lelkiismeretes volt. A vallás szerinti megkülönböztetés iskolánkban nem érezhető, ami okvetlen jótékony hatással van a fölnövekvő nemzedék későbbi magatartására és vallási türelmességére is.

Magától értetődik, hogy az evang. jelleg kidomborítását sehol és soha el nem mulasztjuk, hogy így önérzetes, erőshitű evang. generációt neveljünk egyházunknak.

A zsenge gyermeki lélekben habár öntudatlanul, de él az otthon, a szülőföld és haza iránti szeretet. Ezt tudatossá tenni és fokozni az iskola kötelessége. E cél elérésére szolgáltak összes tanítási egységeink. Átérezve, hogy a magyar tanító lelkiségén fordul meg a magyar nemzet szebb és jobb jövődjéje, igyekeztünk a ránk bízott gyermekek lelkében kitörülhetetlenül elvetni a nemzeti léleknek örökön ragyogó erényeit és ékességeit. Minden nemzet megújódását az ifjúságtól nyerte; így míg lesz magyar ifjúság, lesz magyar haza. Hisszük, hogy valóvá váltja ez az ifjúság, amiért minden tanítási napon hön fohászodik a Mindenhatóhoz. Valóvá válik a magyar tanító álma: feltámadunk.

Az értelmi nevelés célja: hasznos ismeretek által a gyermek értelmének fejlesztése főleg olyan irányban, hogy annak későbbi tanulmányaiban és az életben gyakorlati hasznát vehesse. Iskolánk tanulói a négy osztály elvégzése után mind a középfokú iskolába mennek, tehát az alaptudásnak oly fokát kell bírniok, amivel ott kellő szorgalom mellett boldogulhatnak, amire ráépíthetnek. Testvérintézeteink és a többi középiskolák örömmel fogadják iskolánk növendékeit. Ez annak a jele, hogy az alaprakás jó. Hiszen elemi iskolánk minden igyekezetével arra törekszik, hogy növendékeink számára a középiskolába való átlépést tőle telhetőleg megkönnyítse.

E tanévben az I-ső fiú- és leányosztályban bevezettük a zsinórírást. Lányi Mária és Raffay Sándor tanítók még az elmúlt évben résztvettek a Ped. Szemináriumban tartott tanfolyamon, hogy az írás tanításához a kellő szaktudást és módszert elsajátítsák. Sok aggodalommal és kétellyel tekintettünk az új írásra. Az eredmény azonban meglepő jó és sikeres volt. Luttor Ignác c. igazgató, az írásoktatás országos felügyelője meglátogatta mindkét első osztályunkat és az elért eredmény felett teljes elismerését nyilvánította.

A német nyelvben való oktatás szorgalmazása is olyan tényező, mely elemi iskolánk tanulóinak a középiskolában előnyére válik. A német nyelv tanítását a II. osztályban kezdjük és három éven át tanítjuk. Arra törekszünk, hogy az írás és olvasás technikájának elsajátításán kívül tanulóink a beszédben is kellő jártasságra tegyenek szert. Ennek elérését támogatja az a tudás, melyet a legtöbb növendékünk hazulról hoz.

A német nyelv tanítása végett kénytelenek voltunk az állam által előírt óraszámokat 2—3-mal szaporítani. Így látszólag munkatúlterhelés mutatkozik. Ez azonban csak látszólagos, mivel a középiskolákban előírt 50 perces órabeosztás bevezetésével sikerült a differenciát részben kiküszöbölni. A testület örömmel vállalta a munkát, mert tudja és érzi, hogy ezzel a növendékek javát munkálja és iskolánk jó hírnevét előmozdítja.

Egyes tanítási tételek gyakorlati szemléltetése, s az ismeretek mélyítése céljából növendékeink a tantervben előírt kirándulásokat, mint a tanítás szükséges függelékait, az osztálytanítók vezetése mellett örömmel megtették. Ezeknek célja volt a szemléltetés és anyaggyűjtés, amelynek részletes megbeszélésére az egyes tanítások keretében alkalomszerűen sor kerül.

Iskolai ünnepélyek. A nevelést és tanítást elmélyítették iskolai ünnepélyeink. Nagy erkölcsi értékük abban rejlik, hogy egész életre való visszaemlékezést, fokozódó önérzetet és átélést biztosítanak; tanítanak és oktatnak, nemes érzéseket fakasztanak a hallgatóságban és végül közelebb hozzák a szülőkét az iskolához, a nevelőhöz és oktatóhoz.

Az ünnepélyeink műsorának összeállításában és betanításában az egész tanítótestület nagy lelkesedéssel fáradozott, de különösen nagy buzgalommal és hozzáértéssel dolgoztak Németh Margit és Fuszek Magda tanítónők.

Kicsi énekkarunk Raffay Sándor tanító vezetése mellett precíz és kellemes kétszólamú énekeivel szép sikereket szerezett.

Iskolai ünnepélyeket tartottunk:

Október 6-án, gyászistentisztelet keretében megemlékezünk az aradi vértanúkról. A II., III. és IV. leányosztályok, valamint a IV. fiúosztály növendékei az osztálytanítók vezetése mellett elmentek a Batthyányi-örökmécseshez s ott kedves, kis ünnepély keretében külön is lerótták a vértanúk emléke iránti adójukat. Az iskola nevében koszorút helyeztek el.

Október 31-én, a reformációi emlékünnepélyt tartottuk. Kedves szavalatok, énekek és Dex Ferenc tanító a nap jelentőségét kidomborító beszéde juttatták emlékezetbe kicsinyeknek és nagyoknak a nap jelentőségét. Az ünnepély után 7.50 pengőt gyűjtöttünk a Gyámintézet javára.

December 22-én túlszűfolt teremben ünnepeltük karácsonyt az alábbi műsorral:

Bevezető közének: Boldog örömnap . . .

Imát mond: Magócs Károly, ker. központi lelkész. *Gadányi János* üdvözlő szavai. *Boldog karácsonyi ünnepeket!* Elmondják az I. fiúosztály növendékei. *Karácsonyi meséjáték.* Szövegét Knábel Vilmos, zenéjét: Herendi (Hoffmann) Károly szerezte. Előadják a II—IV. osztályos növendékek. *Kiszely: Karácsonyi ének;* — *Hamar-Kiszely: Karácsony.* Előadja az énekkar Raffay Sándor tanító vezetése mellett. »*Alleluja*«... Összeállították: Fuszek Magda és Németh Margit. A képsorozat jelenetei: »*Dicsőség a magasságban. Csöndes éj. Óh, hű fenyőm.*« Előadják a II—IV. osztályos növendékek. *Befejező közének:* Krisztus Urunknak . . .

A kedves, meghitt és nagysikerű műsor sok elismerésben részesült. A nap jelentőségét megértette kicsinyekkel és nagyokkal.

Az ünnepély után felruháztuk szegénysorsú növendékeinket a szülők által küldött adományokkal. A szülők jószívűsége lehetővé tette, hogy minden rászorultnak adhattunk. A TEBÉ ruhája és cipője, Stühmer Frigyes cukorgyár adománya is hozzájárultak a szeretet ünnepének kidomborításához.

Gyermekeink perselygyűjtése 76.71 pengő volt. B. Fejér Árpád I. oszt., Nagel Gyula II. oszt. és Cleve Ervin III. oszt. tanulók 5—5 pengővel gazdagították a gyűjtést.

Március 15-én, a magyar szabadság emlékünnepeét tartottuk meg. Az ünnepélyen a szereplők bizonyosságot tettek arról a hazafias szellemről, amely ékessége és erénye a magyar gyermeki léleknek. Az ünnepély programja a maga egyszerűségében és kivitelében lelkesedést keltett és hazaszere tetet fakasztott.

Műsor: *Közének:* Himnusz. *Üdvözlés.* Schilling Endre III. oszt. *Beszéd:* Beck Marianne, Heitner Mária, Székely Irén, Dénes-Freireich Iván, Halász Ágnes, Berkovits Thea, Barna Éva IV. oszt. tanulók. *Fegyver:* Zsigmond Árpád, Barna Tamás, Marton György, Fejér Árpád I. oszt. tanulók. *Horváth Géza: Neckerei.* Zongorán előadja Kiss Judit. *A térkép.* Berégi Ili, Szentpály Ágnes, Domány Judit I. oszt. tanulók. *Magyar imádság:* Bilkei Gorzó János, Auspitz Andor György, II. oszt. tanulók. *Karének:* Nincsen árvább... Riadó... *A galamb:* Ledermann Erzsébet, Bányai Margit, Schleifer Éva, Neményi Mária, Balla Ági III. oszt. tanulók. *Földrajzlecke.* Virágh László, III., Gundel Imre, Sternberg Gerda IV. oszt. tanulók. *Zárszó.* Bauer Ágnes, Sédi Mária, Bačk Éva II. oszt. tanulók. *Hiszekegy.*

Április 24-én testvéregyházunk három iskolája áldozott ünnepély keretében a Fasori gimnázium dísztermében nagy jótevője — Várdombi Simonyi Ágoston — emlékének.

Ezen ünnepély méltó dokumentációja volt a három iskola nevelő és alkotó célkitűzéseinek, együvértartozásának és együttműködésének. Különös fényt és etikai értéket adott az egyház képviselői tagjainak, szülőknak és iskolabarátoknak nagy számban való jelenléte és élénk érdeklődése.

A magasszínvonalú és nagy gonddal összeállított műsornak minden száma méltó elismerésben részesült. Az elemi iskola növendékei előadták a Németh Margit és Fuszek Magda tanítónők által összeállított és betanított »A mi tudományunk« című jelenetet. A szereplők biztos, nyugodt föllépése, a csengő, tiszta és jól hangsúlyozott beszéd, a stilszerű ruha és a szellemesen és találóan aposztrófált tantárgyak méltó és nagyhatású sikert váltottak ki.

Május 22-én és 23-án az Anyák ünnepét tartottuk. A műsor: »A mama kedvence« volt. A vendégeket üdvözlő: Sebestyén Tamás IV. *Előjáték*. Az óra porcellánbabái: Kiss Judit IV., Platschek János III. — *Csicsija, bubuja*. Az altatódalt éneklik: Gáncs Magda, Wiener Zsuzsa, Kriegler Erzsébet, Marcek Irma, Glancz Éva II. o. t. — *Jár a baba jár...* Szavalnak: Kisházi Paula IV. Kroh Márta III. — *Tipegő babák*: Barna Tamás és Rácz Tibor I. — *Vasárnapi harangszó megkondul*. Szaval: Fábry László III. — *Édesanyám értem járad*. Szavalnak: Bányai Margit és Prépost Irén III. — *Táncol a kis Zsuzsika*. Táncolnak: Tsuk Zsuzsi és Székely Irén IV. — *Magyar vagyok*. Magyar lányok: Mátyás Edit III., Schleifer Éva III., Duró Margit II. Huszárok: Horn Emil II., Seligmann János III., maróti Maróth Frigyes II., Vándor Iván II. — *Vándorolok messze, idegenbe*. Parasztlány: Petrovics Janka III., parasztfiú: Léccs János IV. — *Édesanyám sírját*. Árvák: Láng Márta IV., Kotri Tibor III., Streisinger György IV., Magel Endre II. — »*Anyám! Tied minden köszöntés*.« Szavalnak: Kurucz Károly I., Havas Mária I., Ruttay Dezső I., Horváth Éva I., Zsigmondy Árpád I., Bruck Zsuzsanna I., bethleni Boytha György I. — *Kis tanuló az én nevem*. Szavalnak: Gündisch Herbert I., Pallai Iván III. o. A tantárgyak megszemélyesítői: leányfalvi Lingel Klára IV., Kiss Magda IV., Tsuk Zsuzsi IV., Balás Éva II., Jóvér György IV., Szentpály Ágnes I., leányfalvi Lingel Irma I., Baitz Livia III., Wendelin Rozália IV., Láng Márta IV., Kriescher Livia IV., Kardos Mária IV., Völgyesi Vera IV., Schloss Éva IV. — *Utójáték*. »Tiszteld atyádat és anyádat!« *A vendégektől elbúcsúzik*: Menyhárhth László IV. oszt. tanuló.

A szülők és iskolabarátok előtt lefolyt ünnepély a gyermeki lélekben megnyilvánuló szeretetnek egyik virága. Szívből fakadt a műsor és szívhez szólt. A szeretet lángja fakasztotta és szeretetet ébresztett. Ünnepélyeink sorozatában ez képezte a fénypontot. A bájos gyermekszerep művészi szereplése sok

tapsot aratott, sok örömkönnyet fakasztott a feljük sugárzó szemekben. Ezek a tapsok és örömkönnyek a tantestület fáradtajainak, akik az összeállítással és betanítással sokat fáradoztak, kitüntető elismerés, de jelent ez elismerést és hálát az egész tantestületnek és rajtuk keresztül az iskolának.

Május 29-én az egyik tanítási óra keretében a gyermekek értelmi fejlettségéhez mérten a Hősök emlékét újítottuk fel a növendékeink szívében. »Egy szál virágot a hősök sírjára« jelszó alatt 18.78 P-t gyűjtöttek a tanulók.

A testület tagjainak továbbképzése. A tanítótestület továbbképzését, tudásuk gazdagítását és elmélyítését alátámasztják a belföldi és külföldi szaklapok olvasása és tanulmányozása. Az iskolának több mint ezer kötetből álló és minden évben értékes művekkel bővülő tanítói könyvtára is lehetővé teszi, hogy a pedagógia legújabb kérdéseiről tájékozódják. Belföldi tanfolyamokon résztvett a testület legtöbb tagja. A Simonyi-alap jövedelméből 300 pengő jutott külföldi tanulmányútra. Ezt az összeget a tanítótestület Raffay Sándor tanítónak ítélte oda, hogy német nyelvtudását bővíthesse. Tanulmányútjáról a tanító az egyik értekezleten beszámolt. Az idei évben hasonló összeg áll rendelkezésre s így alkalom nyílik, hogy a testületnek más tagja szerezhessen külföldi tapasztalatokat.

A Ped. Szemináriumban a továbbképző tanfolyamokon a kir. tanfelügyelőség felhívása folytán résztvettek: özv. Windt Józsefné és Herendi Károly testületi tagok. Az ugyancsak a Ped. Szemináriumban rendezett reformirási tanfolyamra Dex Ferenc, Németh Margit, Fuszek Magda és br. Pászthory Olga tagok jártak. A tanfolyam elvégzése után az ott hallottakról és tanultakról részletes beszámolót tartottak özv. Windt Józsefné és Herendi Károly. Így a tanfolyam nemcsak az egyénnek, hanem az egész testületnek pedagógiai tudását és módszertani ismereteit gyarapította.

A továbbképzés szolgálatában álltak a minden hónapban megtartott tantestületi értekezletek. Ezen értekezletek tárgyát nemcsak a folyó ügyek, a növendékek erkölcsi magaviselete, tanulmányi előmenetele, hanem pedagógiai és módszertani értekezések képezték. Az egyházmegyei, egyházkerületi és az orsz. tanítóegyesületek közgyűlésein teljes számban vagy képviselve jelent meg a tanítótestület. A bányakerületnek Cegléden tartott ülésén Gadányi János igazgató »Evangélikus iskoláink — iskolafelügyelet az új törvény alapján« sikeres előadást tartott.

Szülők és tanítók együttműködése. A szülők érdeklődése az iskola munkája iránt igen nagy. A testület igyekszik ezt az érdeklődést fokozni és nevelő és oktató munkája céljaira hasznosítani. Meggyőződésünk, hogy csak a szülőkkel karöltve és az ő támogatásuk mellett sikerül az egyház és nemzet

javára hasznos munkásságot kifejteni. Mindenkör szívesen fogadjuk a szülőket és örömmel tanácskozunk velük nevelési és oktatási kérdésekről. Minden tanulót otthonában felkeresünk. Szülői értekezletek és a harmónikus összműködés jegyében folytak le iskolai ünnepélyeink is.

Szemléltető eszközök, felszerelések és könyvtárak. A tanítás gyakorlati alátámasztását előmozdítja a felszerelés és a szemléltető eszköz. Ezekben különösen gazdagodott ebben a tanévben iskolánk. Felettes hatóságunk hozzájárulása folytán a Simonyi-alapnak jövedelméből az elemi iskola 1250 pengőt fordíthatott erre a célra. Így négy osztályunkat felszerelhetjük új táblákkal és kipótolhattuk szertárunkat a hiányzó szemléltető eszközökkel. Az egyik hálás szülő — budai Buday Goldberger Antal dr. állattárunkat értékes madarakkal és agancsokkal gazdagította. Hála felettes hatóságunknak az áldozatkészségért és köszönet a megértő szülőnek az általa preparált és kitömött madarakért.

Ifjúsági könyvtárunk kitűnő nevelési és oktatási eszköznek bizonyul. Növendégeink szeretnek olvasni és így alig bírja könyvtárunk az igénylést kielégíteni. Ifjúsági könyvtárunk 334 kötetből áll, új szerzemény 56 kötet. Az olvasott kötetek száma 710.

Tanítói könyvtárunk állománya: 1355 kötet, ebből 138 kötet a folyóirat. Ebben az évben 33 kötettel bővült.

Iskolalátogatás. A tanév folyamán az egyes osztályokat többször látogatta az igazgató-tanító. A rendelkezésére állott rövid idő alatt meggyőződött arról, hogy minden osztályban komoly munka folyik és a tanítás a tanterv alapján történik. Karácsony előtt átnézte az összes írkákat és rajzokat. Észrevételeit bizalmasan közölte az osztálytanítókkal.

Az egyházi hatóság részéről Mohr Henrik lelkész, egyházmegyei tanfelügyelő, Dr. Hittrich Ödön és Dr. Renk Ernő iskolafelügyelők látogatták iskolánkat. Dr. Renk Ernő iskolafelügyelő nagy elfoglaltsága mellett szívesen időzik körünkben és érdeklődését nemcsak a hivatalos kötelesség, hanem az iskola iránti szeretet is irányítja. E helyen is köszönetet mondok a kitüntető érdeklődésért, gondosságért és megfontolt, bölcs tanácsaiért.

Az állam részéről kijelölt iskolafelügyelő — Dr. Böngérfy Kálmán — a tanév folyamán meghalt. Ujjonnan megbízott iskolafelügyelő v. Gévay Károly kör. iskolafelügyelő.

A tanuló ifjúság és a tanítói kar egészségi állapota. Iskolai mulasztások. A tanulók egészségi állapota a lefolyt tanév alatt főként kedvező volt. Kisebb megbetegedéseken kívül úgyszólván minden súlyosabb eset elkerült bennünket. Az iskolaorvosi intézmény, az épület szigorú tisztántartása és a tanítótestetület

lelkiismeretes gondoskodása nagyban előmozdítja a jó egészségi állapotot.

A tantestületnek tagjai betegség címén nem mulasztottak. Kedvező volt az egész éven át az egészségi állapot és zavartalanul végezhetette munkáját.

A mulasztási óráknak száma, dacára a jó egészségi állapotnak, magas volt. Ez onnan van, hogy a szülők elővigyázatosságából és a nagyobb bajok elkerülése céljából otthon tartják gyermekeiket kisebb hülés esetén is.

Jótekonyság és gyűjtések. E tanévben is minden alkalmat megragadtunk, hogy a gyermeki lelket az áldozatkésztségre és a nyomor enyhítésére ráneveljük.

Adakozások és gyűjtések történtek: Az ev. ifjúsági templom javára 15.70 P, karácsonyi szeretetadományokra 76.71 P, a kormányzóne segélyakciójára 64.— a Nyomorék Gyermekek Otthona javára 104.15 P, a rádi templom tornyának felépítésére 159.58 P, »Egy szál virágot a hősök sírjára« 18.78 P.

Az országos gyermeknapon az összes növendékek megjelentek az urna előtt és leadták filléreiket a nemes célra.

A jótekonyság gyakorlásában a tantestület tagjai jó példával jártak elől. Egyházi és más jóléti intézményeknek leadta a maga filléreit. Minden osztályban a szegényebbek között a lehetőség szerint ingyen tejet, ruhát és tanszereket osztott szét. Az iskolafenntartó hatóság jósága folytán 100 pengőnyi összeget fordíthatott könyvek, füzetek és írószerek beszerzésére.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület ez évben is 25.— pengőt juttatott a szegények felsegélyezésére. A TEBE karácsonykor nyolc tanulónak ruhát vagy cipőt adományozott.

A Stühmer Frigyes cukorkagyár r.t. karácsonyi cukorkával kedveskedett növendékeinknek.

Dr. Szigethy Lajos ny. c. igazgató a IV. osztályos tanulónak jutalom-könyvekkel való kitüntetésére 15.— P-t adományozott.

Dr. Renk Ernő a jó magaviselet és szorgalom megjutalmazására emléktárgyat adományozott. Ezt a jutalmat Lipták László IV. osztályos tanuló kapta.

Hála és köszönet minden nemesszívű adományozónak. Módot és alkalmat adtak ezzel az iskolának és tanítótestületnek, hogy a törekvő, szorgalmas tanulókat buzdítsuk és példaképen állíthassuk a többi gyermek elé, de szociális miszsiót is teljesíthetett, amidőn az éhezőknek kenyeret, a nélkülözőknek ruhát ajándékozhatott.

Ezzel jelentésem végéhez értem. Az iskola akkor tud valóban áldásos és magasztos feladatot teljesíteni, ha az iskola ügye iránt a fenntartó hatóság és a szülők érdeklődést tanúsítanak, ha anyagi és erkölcsi támogatásban részesítik.

Hálás köszönetet mondok mindazoknak, akik a tanítói kart nehéz munkájában támogatták s kérem őket, hogy őrizzék meg az iskola iránt tanusított érdeklődésüket, rokonszenvüket és szeretetüket a jövőben is.

AZ ISKOLA FENNTARTÓ HATÓSÁGA.

Fenntartja a pesti evangélikus magyar és német egyház (Deák-téri ág. hitv. evang. testvéregyházak). Az iskola ügyeit a képviselőtestület és ennek keretén belül az iskolai és gazdasági bizottság intézi. A képviselőtestület egyházi elnöke *Broschko G. Adolf*, a német egyház lelkesze, világi elnöke *Dr. Németh Ödön* egy. tanár, közfelügyelő. Az iskolabizottság elnöke *Dr. Hittrich Ödön* ny. főigazgató, iskolai I. felügyelő, helyettese *Dr. Renk Ernő* fogorvos, iskolai másodfelügyelő. A gazdasági bizottság élén *Becht Albert* ny. takarékpénztári igazgató, közgondnok áll, iskolánk gondnoka vitéz *Dr. Kolta Ervin* orvos.

Egyházmegyei tanfelügyelő: *Mohr Henrik* lelkész. Az állami felügyelet gyakorlásával vitéz *Gévay Károly* körzeti iskolafelügyelő bízott meg.

ISKOLÁNK TANÍTÓTESTÜLETE.

Dex Ferenc a IV. fiúoszt. tanítója,
Gadányi János a III. fiúoszt. tanítója, igazgató,
Herendi Károly a II. fiúoszt. tanítója,
Lányi Mária az I. leányoszt. tanítónője,
Németh Margit a IV. leányoszt. tanítónője, segédtanítónő,
Raffay Sándor az I. fiúoszt. tanítója,
özv. *Windt Józsefné* a III. leányoszt. tanítónője,
Fuszek Magda a II. leányoszt. tanítónője, megbízott tanítónő.

Megbízott helyettes:

Br. Pászthory Olga.

Hitoktatók:

Dr. Rothnagel Sándor belvárosi segédlelkész, helyettese *Ketterer Péter.*

Herczeg Ármin hitoktató.

TANULÓK NÉVSORA.

I. fiúosztály.

Barna Tamás	Lility Ferenc
bethleni Boytha György	Marton György
Czartoryski Iván	Michnya Sándor
gölniczbányai Elischer Ernő	15. Pintér Károly
5. büki Fejér Árpád	Rác Tibor Zoltán
Horn Miklós	Ruttkay Dezső István
Juhászi László	Scherr Károly
Kovács Lajos	Schwarz György
Kovács Sebestyén Péter	20. Sellei Péter
10. Kurucz Károly	Tóth Lajos
Lédermann András	Zsigmondy Árpád

II. fiúosztály.

Auspitz Andor György	Kardos István
Bárány Károly	Konkoly Elemér
Bekk Aurél Péter mt.	Kristóf Péter Pál
Epstein Károly	20. Légrády Károly mt.
5. Fenyő István	Magel Endre
Földiák Gábor János	maróti Maróth Frigyes
Fülöp Viktor	Marschalkó Teofil
bilkei Gorzó János	Meskó Csaba
Grosz József György	25. Nagel Gyula
10. Gruber Gusztáv	Nay Zoltán km.
Günczler Pál km.	vágfalvi Quittner Ferenc
Gündisch Herbert Jüngen	mt.
lécfalvi Győrbíró Sándor	Szapu Béla
Himódy Ferenc	Titsch Endre Gyula
15. Horn Emil	30. Vándor Iván
Hrncsir László	Wack Keresztély

III. fiúosztály.

Cleve Ervin	Fábry László
Deli Endre	5. Hadik Barkóczy Endre mt.
Erdész József	Kotri Tibor

km. = kimaradt.
mt. = magántanuló.

	Kriegler János	15.	Szelényi Elek
	Látka János		Szűsz Tamás
	Pallai Iván		Tölgyesy G. György
10.	Platschek János		Vajda Ernő
	Schilling Endre		Virágh László
	Seligmann János	20.	Wessely Ferenc
	Singer Péter km.		Winkler Tamás
	Szecsődy Imre		Wirth Rudolf

IV. fiúosztály.

	Barta István A.		Lisszer Péter
	Bittner János		Lipták László
	Bruck István D.		Litkin György
	budai Búday-	20.	Manhalt Gábor
	Goldberger Bertold		Markovics István
5.	Conrad Ernő		Menyhárh László
	Dénes-Freireich Iván		Mesterházy Béla
	Elek András		Rados László
	Greifenstein Henrik	25.	Sebestyén Tamás
	Gundel Imre		Simon Róbert
10.	Hadfalvi Péter		Streisinger György
	Herrstein Gyula		Szilvágyi János
	Jákó Miklós		Szombatfalvy László
	Jóvér György		Szőnyi István
	Kelemen Endre		Tátrai Albert
15.	Léces János		Zilahy Gábor
	Ledényi Zoltán		Zimmermann Iván

I. leányosztály.

	Beregi Ilonka		Glaser Gizella
	Bobay Edit		Havas Marion
	Bögner Emilia		Helvey Magdolna mt.
	Böhm Margit	15.	Horváth Éva
5.	Bródy Livia		Kertész Judit
	Bruck Zsuzsanna		Konrád Vera
	Domány Judit		Lefkovits Magda
	Erdélyi Klára		Lévy Erzsébet
	Farkass Gabriella	20.	leányfalvi Lingel Irma
10.	Gara Veronika		Lukács E. Zsuzsanna
	Gerzon Anna		Mann Mária

km. = kimaradt.
mt. = magántanuló.

Miklósi Erzsébet
Nagy Aranka mt.
25. Nyireő Éva
Szentpály Ágnes

Szirtes Mária
Tauszk Marianne
Zimmermann Éva km.

II. leányosztály.

Back Éva
Balás Éva
Bauer Ágnes
Duró Margit
5. Feldmann Anna
Gáncs Magdolna
Glantz Éva
Gönczöl Szilvia
Horváth Klára
10. Jakubecz Mária
Keresztkúti Johanna

Kostenszky Éva
Kriegler Erzsébet
Marcsek Irma
15. Pongrácz Marion
Radó Denise
Reiner Viola
Schwimmer Zsuzsanna mt.
Sédi Mária Éva
20. Szemere Ágnes
Wiener Zsuzsanna
Zádor Livia km.

III. leányosztály.

Baitz Livia
Balla Ágnes
Bányai Margit
Boross Magdolna
5. Engel Györgyike
Herzog Judit
Koch Erzsébet
Kroh Márta
Ledermann Erzsébet

10. Ludnay Erzsébet
Mátyás Edit
Neményi Mária
Papp Erzsébet
Petrovics Janka
15. Prépost Irén
Schleifer Éva
Sevin Helga
Spányik Katalin

IV. leányosztály.

Balázs Zsuzsanna
Barna Éva
Beck Marianna
Berkovits Thea
5. Ehrenwald Zsuzsanna
Geréb Márta
Halász Ágnes
Heitner Mária
Jakubecz Katalin
10. Kardos Mária J.
Kisházi Paula
Kiss Judit
Kiss Magdolna

Kriescher Livia
15. Láng Márta
leányfalvi Lingel Klára
Nagy Ágota Zs.
Papp Éva
Schloss Éva
20. Sternberg Gerda
Székely Irén
Sziogyártó Edit
Tsuk Zsuzsanna
Varga Ilona
25. Völgyesi Vera
Wendelin Rozália

km. = kimaradt.
mt. = magántanuló.

TANÉVVÉGI STATISZTIKAI ADATOK.

A tanulók vallása és anyanyelve	A fiúk				Összesen	A leányok				Összesen	Fiúk és leányok összesen
	az I.	a II.	a III.	a IV.		az I.	a II.	a III.	a IV.		
	osztályban					osztályban					
Ág. hitv. ev.	9	14	9	14	46	13	8	8	10	39	85
Református	1	4	1	3	9	3	1	2	1	7	16
Unitárius	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2
Róm. kath.	5	4	5	9	23	2	3	2	1	8	31
Gör. kath.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Izraelita	7	9	7	6	29	11	10	5	13	39	68
ÖSSZESEN:	22	31	22	33	108	29	22	18	26	95	203
Magyar	22	30	22	33	107	29	22	18	26	94	201
Német	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	2
Kimaradt	—	1	1	—	2	1	1	—	—	2	4

A jövő évre vonatkozó értesítés.

Az 1937—38. tanév szeptember 6-én kezdődik.

Beíratások lesznek június 14-én és 15-én, pótbéíratások szeptember 1-én és 2-án, délelőtt 8—12-ig.

A tanév-megnyitó istentisztelet szeptember 4-én délelőtt 9 órakor kezdődik.

Az I. osztályba felvétetnek mindazok a tanulók, akik vagy már betöltötték a 6. életévet, vagy az 1937. év szeptember 15-ig betöltik. A kort keresztlevéllel, illetve születési anyakönyvi kivonattal igazolni kell. Szükséges a beíratásnál a himlőoltást is igazolni.

Más iskolába járt tanulót vagy magántanulót a következő osztályba csak hiteles iskolai bizonyítvánnyal veszünk fel és szükséges, hogy a németben (írás és olvasás) kellő jár-

tassággal bírjon. A német nyelvet a II. osztálytól rendszeresen tanítjuk.

Iskolánkba bármely kerületből, valláskülönbség nélkül veszünk fel tanulókat, felekezeti iskola lévén, nem vonatkozik reá az ú. n. »kerületi beosztás«.

A tanítás félnapos rendszer mellett történik, kezdete $\frac{3}{4}$ óraker.

